

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statens helägda aktiebolag Industristöd Ab och lag om ändring av lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statens helägda aktiebolag Industristöd Ab och lag om ändring av lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab (RP 86/2024 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 57/2024 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- industriråd Mikko Huuskonen, arbets- och näringsministeriet
- handelsråd Kari Virtanen, arbets- och näringsministeriet
- Senior Director, Startup & Regional Partners Marjo Ilmari, Business Finland Oy
- direktör Ville Salmi, Finlands Industriinvestering Ab
- verkställande direktör Pia Santavirta, Finlands Industriinvestering Ab
- chefen för juridiska ärenden Hanne Stenman, Finlands Industriinvestering Ab
- verkställande direktör Juuso Heinilä, Finnvera Abp
- tf. verkställande direktör Toni Mikkonen, Ilmastorahasto Oy
- verkställande direktör Risto Murto, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
- verkställande direktör Tuomas Oijala, Spinnova Oyj
- placeringsexpert Jouni Hakala, Finlands näringsliv rf
- verkställande direktör Tiina Laisi-Puheloinen, Finnish Business Angels Network ry
- verkställande direktör Jaakko Kiander, Keva
- verkställande direktör Anne Horttanainen, Pääomasijoittajat ry
- professor Ari Hyytinen
- professor Sami Moisio
- professor Otto Toivanen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

Betänkande EkUB 23/2024 rd

- affärsverket BusinessOulu
- Business Finland Venture Capital Ab
- Vasaregionens utveckling Ab
- Centralhandelskammaren
- Suomen startup-yhteisö
- Teknologiindustrin rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en ny lag om statens helägda aktiebolag Industristöd Ab. Samtidigt föreslås lagen om statens helägda aktiebolag Klimatfonden Ab, lagen om statens helägda aktiebolag Business Finland Venture Capital Ab och 1 § 4 mom. i lagen om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland bli upphävda. Dessutom föreslås det ändringar i lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab.

Propositionen bygger på målen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, vilka syftar till att effektivisera och koncentrera statens kapitalinvesteringsverksamhet bland annat med hjälp av behövliga företagsomstruktureringar. Enligt propositionen får koncernen Finlands Industriinvestering bättre möjligheter att effektivt utöva sin verksamhet som statens kapitalinvesterings- och företagsfinansieringsbolag och att sköta sin industripolitiska uppgift i nära samarbete med andra specialfinansieringsbolag, såsom Finnvera Abp.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Målsättning och de viktigaste förslagen

Förslaget anknyter till målen och skrivningen i regeringsprogrammet i fråga om att statens inhemska kapitalinvesterings- och företagsfinansieringsverksamhet ska effektiviseras genom att Business Finland Venture Capital Ab, Oppiva Invest Oy och Klimatfonden Ab införlivas i Finlands Industriinvestering Ab (Tesi). Det nya bolaget avses få en tydligare industripolitisk uppgift med anknytning till ekonomisk tillväxt och förnyelse samt främjande av investeringar.

Regeringen föreslår att lagstiftningen om Finlands Industriinvestering Ab ändras så att den motsvarar regeringsprogrammets mål för arrangemanget. Ägandet av och ägarstyrningen över nuvarande Business Finland Venture Capital Ab (BFVC) överförs till Finlands Industriinvestering Ab. Namnet på BFVC ändras till Industristöd Ab och en egen lag stiftas om bolaget. Lagarna om Klimatfonden Ab och Business Finland Venture Capital Ab upphävs. Klimatfondens och Oppiva Invest Ab:s verksamheter läggs ned. I fråga om Oppiva Invest Oy behövs inga lagändringar eftersom bolaget inte omfattas av någon speciallagstiftning.

Av omstruktureringen följer att de nuvarande fyra statsägda kapitalinvesteringsbolagen ersätts av två bolag, Finlands Industriinvestering Ab och Industristöd Ab. Förslaget väntas ge betydande sy-

Betänkande EkUB 23/2024 rd

nergieffekter och effektivitetsvinster i och med att flera överlappande verksamheter slås samman. Även ur marknads- och kundperspektiv blir statens verksamhet organiserad i en tydligare och mer kostnadseffektiv helhet med en gemensam strategi och ett gemensamt mål. Ett bredare spektrum av finansiella instrument har bedömts stärka den nya koncernens verksamhetsförutsättningar och samarbete med andra finansiella institut inom den offentliga sektorn. Samtidigt kommer större tonvikt att ligga på ett närmare samarbete med förvaltningsområdets övriga specialfinansinstitut, bland annat Finnvera och Business Finland, samt med andra offentliga aktörer som Solidium Oy och Europeiska investeringsbanksgruppen.

I och med reformen tar Finlands Industriinvestering Ab centraliserat över Business Finland Venture Capital Ab:s verksamhet som bedrivs på marknadsmässiga villkor och de fondinvesteringar som gjorts på marknadsmässiga villkor. De fondplaceringar som inbegriper statligt stöd ska däremot finnas i bolaget Industristöd Ab, som bildas av Business Finland Venture Capital Ab.

Ekonomiutskottet anser att lagförslagen i propositionen i princip är motiverade och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker dem med motiveringen nedan och de ändringar som framgår av detaljmotiveringen.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande om propositionen (GrUU 57/2024 rd — RP 86/2024 rd). Relevant för grundlagsutskottets bedömning är framför allt frågan om huruvida beviljande av finansiering i form av statligt stöd enligt lagförslaget är en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen .

Grundlagsutskottet noterar att den finansieringsuppgift som nu föreslås för Industristöd Ab i lag sköts med privaträttsliga instrument som är typiska för investerings- och finansieringsverksamhet och som består av finansiella produkter i form av eget och främmande kapital. Användningen av finansiella instrument grundar sig på avtal. Finansieringen är inte förenad med något ansökningsförfarande eller med lagstadgade kriterier för beviljande eller finansieringsvillkor eller andra särdrag som är typiska för förvaltningsbeslut och lagtillämpning.

I Industristöd Ab:s finansieringsverksamhet enligt 4 § 2 mom. i lagförslag 1 är det inte heller fråga om en uppgift som gäller verkställighet av lag eller en lagstadgad serviceuppgift som en myndighet ansvarar för att ordna. De uppgifter som ingår i den finansieringsverksamhet som avses där jämföras till form och innehåll med sådan privaträttslig och avtalsbaserad finansieringsverksamhet som inte bedrivs som offentlig förvaltningsuppgift eller som inte har drag av faktisk förvaltningsverksamhet. Grundlagsutskottet noterar att beviljandet av statsunderstöd är förenat med ett offentligt intresse, men ett sådant offentligt intresse gör dock inte i sig bolagens verksamhet till en offentlig förvaltningsuppgift.

Industristöd Ab föreslås inte få sådana uppgifter att det lagförslag som gäller bolaget bör bedömas med avseende på 124 § i grundlagen. Grundlagsutskottet har därför ansett att bestämmelsen i 8 § i lagförslag 1 om tjänsteansvar för bolagets verkställande direktör, styrelseledamöter och personal är onödig. Enligt utredning till ekonomiutskottet är också hänvisningen till tillämpning av

Betänkande EkUB 23/2024 rd

skadeståndsansvar, som har en nära koppling till tjänsteansvarsbestämmelsen, onödig. Ekonomiutskottet föreslår följaktligen att 8 § i lagförslag 1 stryks i enlighet med detaljmotiveringen nedan.

Analys

Utvecklingen av riskkapitalmarknaden. Propositionen utgår från behovet av att stärka den statliga investeringsverksamheten. Finlands riskkapitalmarknad har utvecklats relativt positivt fram till de senaste åren, men i synnerhet från och med ingången av 2023 har konjunkturutsikterna försämrats. Detta har försämrat den förväntade avkastningen på investeringar, ökat företagens risker och gjort det svårare för utländska VC-investerare att delta i större investeringsomgångar i mogna bolag. Utsikterna har försämrats inte bara av inflationen och den stigande räntenivån utan också av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och den försämrade exitmarknaden för investeringar till följd av ovannämnda faktorer. Trots detta samlade finländska tillväxtföretag in nästan 1,9 miljarder euro i finansiering också 2023.

Trots den positiva utvecklingen av kapitalanskaffningen särskilt under tidigare år har det identifierats som ett problem att de finländska VC-fonderna är så små. Fondernas medianstorlek är 43 miljoner euro och genomsnittliga storlek 54 miljoner euro. Principen i propositionen är att storleken på de finländska fonderna för tidig fas ska öka med sikte på det europeiska genomsnittet, så att det finns inhemskt kapital både för såddfasen i uppstartsföretag och för den fas av kraftig internationell tillväxt som kräver mer kapital. Målet är att se till att finländska företag kan växa till sig och uppnå internationell skala.

Den föreslagna strukturen. Vid ekonomiutskottets sakkunnigutfrågning understöddes förslaget grundläggande utgångspunkt och syfte. Det nya arrangemanget väntas göra systemet med företagsstöd tydligare och effektivisera verksamheten genom synergifördelar och utgallring av överlappningar. Enligt propositionen får koncernen Finlands Industriinvestering bättre möjligheter att effektivt utöva sin verksamhet som statens kapitalinvesterings- och företagsfinansieringsbolag och att sköta sin industripolitiska uppgift i nära samarbete med andra specialfinansieringsbolag, såsom Finnvera Abp. Ekonomiutskottet anser det viktigt att vid behov också genom ägarstyrning säkerställa en klar uppgiftsfördelning mellan Finnvera och Industriinvestering, särskilt i fråga om finansiering i form av eget och främmande kapital. Även på marknaden bör det finnas en klar uppfattning om de olika aktörernas roller. Utskottet påpekar dessutom att sakkunniga lyft fram ett behov av att utreda möjligheterna till ett mer omfattande informationsutbyte mellan aktörerna inom förvaltningsområdet.

Ekonomiutskottet anser att det är viktigt att dela upp den marknadsmässiga verksamheten och statsstödsverksamheten i två olika funktioner, om vilka det föreskrivs i olika lagar. Till följd av omorganiseringen ska Industristöd Ab överta Business Finland Venture Capital Ab:s nuvarande verksamhet som hänför sig till statligt stöd. Det är möjligt att det också senare inom ramen för koncernens stöduppgift uppstår behov av enskilda beslut om stöd i form av eget kapital eller av en ny stödordning. Industristöd Ab:s årliga investeringsvolym är nog dock mycket liten i förhållande till koncernens totala investeringsvolym. Ekonomiutskottet betonar att investeringsbeslut med villkor för statligt stöd bör underkastas strikt prövning med beaktande av de allmänna villkoren i EU:s regler om statligt stöd och lika konkurrensförutsättningar på marknaden.

Betänkande EkUB 23/2024 rd

Fusionen av Klimatfonden Ab med Industriinvestering motiveras med effektivitetsvinster. Ekonomiutskottet anser dock att det är viktigt att de industriella investeringar i en omställning till ren energi som är viktiga för Finlands ekonomi framskrider. Industriinvestering kan spela en viktig roll i detta.

Marknadsmislyckande och statens roll. Utgångspunkten i propositionen är begreppet marknadsmislyckande och synen på statens roll när det gäller att avhjälpa marknadsmislyckanden och stödja utvecklingen av riskkapitalmarknaden. Den finländska riskkapitalmarknadens finansieringskapacitet har konstaterats ligga långt från den europeiska medelnivån och på klart lägre nivå än till exempel i Sverige och Danmark.

Vid ekonomiutskottets sakkunnigutfrågning har det dock också framförts avvikande synpunkter på statens roll i finansieringen av tillväxtföretag: trots att tillväxtfinansieringen avtagit under de senaste åren är det inte entydigt att statens roll i företagens tillväxtfinansiering bör ökas. Samtidigt har motiveringen till reformen ansetts delvis motstridig, och särskilt den utgångspunkt för marknadsmislyckande som ligger till grund för förslaget har ansetts problematisk.

Vid utskottets sakkunnighörande har det framförts att det faktum att de finländska riskkapitalfonderna är ganska små egentligen inte utgör marknadsmislyckande. Brist på finansiering på grund av en alltför hög risk är inte i sig ett tecken på marknadsmislyckande, utan det kan ses som ett tecken på en fungerande finansmarknad: ett välfungerande finanssystem är selektivt. Dessutom har det framförts att även om en större storlek på fonderna skulle kunna ligga i kapitalinvesteringarnas intresse, är det inte nödvändigtvis värt att eftersträva detta med hjälp av offentligt stöd. Lika så kan man fråga sig om det i vissa situationer också är till fördel för finländska företags internationella framgång och skalbarhet att de finansieras uttryckligen av utländska kapitalinvestorer. Motiveringen till förslaget har ansetts vara motsägelsefull i det avseendet att marknadsmislyckandet på företagsfinansieringsmarknaden kan anses avse verksamhet som inte är tillräcklig med tanke på den totala samhällsnyttan, då den ses som olönsam av privata aktörer. Men samtidigt föreslås det i propositionen att Industriinvestering ska bedriva verksamhet på marknadsmässiga villkor i syfte att avhjälpa marknadsmislyckandet.

Med tanke på detta måste förslagets godtagbarhet bedömas i högre grad utifrån de industripolitiska målen än utifrån det marknadsmislyckande som avses i propositionen. Med hjälp av den föreslagna omstruktureringen föreslås Finlands Industriinvestering Ab:s uppgift som utvecklare av riskkapitalmarknaden kompletteras med en mer omfattande industripolitisk uppgift med fokus på ekonomisk tillväxt, förnyelse och främjande av investeringar och som omfattar att påskynda investeringar och export som hänför sig till möjligheterna med ny teknik och den rena omställningen.

Ekonomiutskottet anser det viktigt att Industriinvestering Ab i fortsättningen kan fullgöra sin uppgift i större utsträckning när det gäller att finansiera finländska företag i tillväxtfasen. Men utöver detta kan en ökad investeringsvolym inverka positivt på dess förutsättningar att fullgöra industripolitiska specialuppgifter, så som att utveckla strategiska branscher, främja betydande projekt i industriell skala, attrahera utländska investeringar till Finland samt kanalisera privat kapital till marknaden. I industripolitiskt hänseende lyfter utskottet särskilt fram Industriinvesteringens roll i utvecklingen av kärnteknik med högt förädlingsvärde. Framför allt finansieringen av en ren om-

Betänkande EkUB 23/2024 rd

ställning dras med finansiella flaskhalsar i fasen när teknik ska kommersialiseras från forskning till pilotprojekt samt i fasen för anläggningar som är de första av sitt slag (FOAK, en. first-of-a-kind) och där man för första gången skalar upp produktionen i industriell skala. Det väsentliga är att säkerställa att Industriinvestering-koncernens roll på marknaden är kompletterande och branschneutral trots att koncernen har en industripolitisk uppgift.

Ekonomiutskottet påpekar att även om fondinvesteringar traditionellt anses vara den effektivaste statliga finansieringsformen som snedvrider marknaden minst, utgör Industriinvesteringar möjlighet till direktinvesteringar ett sätt att påverka mer exakt och snabbare än enbart genom fondinvesteringar. Direktinvesteringar kan ha bredare samhällseliga och industripolitiska effekter, också i det avseendet att man med hjälp av dem kan bygga upp och utveckla ett bredare finansierings- och innovationsekosystem i Finland. Ekonomiutskottet framhåller också att de sektorer som nämns i propositionerna, såsom försvarsindustrin och försörjningsberedskapen, är områden där direkta investeringar kan vara säkerhetspolitiskt relevanta. Med tanke på försörjningsberedskapen kan sådana intressen också anknyta till exempelvis tryggheten av energinfrastrukturen.

Statens kapitalinvesteringsverksamhet ingår inte i FoU-finansieringen, men är en viktig del av ekosystemet för kommersialisering av innovationer. För närvarande pågår en process för strategiska FoUI-politiska val under ledning av forsknings- och innovationsrådet. Processen ska ytterligare rikta FoUI-politiken. Ekonomiutskottet anser det viktigt att denna process och de val som görs i den beaktas i industripolitiken inom hela arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och i Industriinvesteringar strategi och verksamhet.

Lagstiftningen och Industriinvesteringar investeringsstrategi. Sakkunniga har påpekat att den nu föreslagna regleringen, i och för sig helt motiverat, utgör en mycket bred ram för verksamheten och att en lyckad reform i hög grad beror på hur Industriinvesteringar investeringsstrategi läggs upp. Arbets- och näringsministeriet har för avsikt att inom ramen för sin ägarstyrningsuppgift fastställa en ny investeringsstrategi för Industriinvestering i slutet av 2024. Industriinvesteringar industripolitiska uppgift läggs senare fast inom ramen för ägarstyrningen. Det är viktigt att säkerställa att koncernen har tillräcklig kompetens i investeringsverksamhet.

Vid ekonomiutskottets sakkunnigutfrågning och i de sakkunnigyttranden som utskottet fått behandlades också i tämligen stor utsträckning synpunkter som i första hand hänför sig till den av ministeriet tillsatta arbetsgruppens förslag till ny investeringsstrategi. Inte heller all den kritik som framfördes vid utfrågningen gäller den aktuella propositionen, utan eventuella ändringar i investeringsstrategin.

Kritiken vid utfrågningen var fokuserad på bolagets minskande roll i fonder. Detta har ansetts vara en negativ utveckling ur kapitalinvesteringsmarknadens och tillväxtföretagens synvinkel. Enligt arbetsgruppens förslag ska Industriinvestering i huvudsak investera i de två första fonderna, dvs. i kapitalanskaffningen, men arbetsgruppens förslag var också flexibelt i motiverade fall. I vissa situationer kan man överväga också investeringar i buy-out-fonder som främjar tillkomsten och tillväxten av så kallade mittelstandföretag eller andra mål som fastställts för Industriinvestering enligt regeringsprogrammet.

Betänkande EkUB 23/2024 rd

Ekonomiutskottet tar i detta betänkande inte ställning till riktlinjerna för strategin, men anser det vara viktigt att Industriinvestering även framöver har en bred roll i utvecklingen av Finlands kapitalinvesteringsmarknad. Samtidigt betonar utskottet att Industriinvesterings uppgift är att bedriva verksamhet på marknadsvillkor, komplettera kapitalinvesteringsmarknaden och lämna plats för privata investerare, inte att åsidosätta marknadsaktörerna.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om statens helägda aktiebolag Industristöd Ab

4 §. Ekonomiska verksamhetsprinciper och beviljande av statligt stöd. Ekonomiutskottet föreslår att de felaktiga hänvisningarna i 4 mom. korrigeras. Hänvisningen ska avse 2 och 3 mom. i stället för 1 och 2 mom.

8 §. Ansvar. Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelsen om straffrättsligt tjänsteansvar stryks med stöd av grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 57/2024 rd — RP 86/2024 rd). Grundlagsutskottet anser att Industristöd Ab inte föreslås få sådana uppgifter att det lagförslag som gäller bolaget bör bedömas med avseende på 124 § i grundlagen. Utskottet menar därför att bestämmelsen i 8 § i lagförslag 1 om tjänsteansvar för bolagets verkställande direktör, styrelseledamöter och personal är onödig. Det föreslås också att den separata hänvisningsbestämmelsen till skadeståndslagen, som har ett nära samband med tjänsteansvarsbestämmelsen, stryks. I 22 kap. 1 § i aktiebolagslagen föreskrivs det om en ledande persons skadeståndsskyldighet, och skadeståndsansvar kan uppstå också på andra grunder, till exempel på grund av brott eller med stöd av skadeståndslagen. Skadeståndsansvaret kan således realiseras genom tillämpliga allmänna lagar. Därför föreslår utskottet att 8 § i propositionen stryks helt och hållet och att 9 § i propositionen blir 8 §.

9 §. Ikraftträdande. Numreringen av 9 § föreslås bli ändrad till 8 § på grund av att 8 § i propositionen stryks.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 86/2024 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 86/2024 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om statens helägda aktiebolag Industristöd Ab

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Bolagets syfte och uppgifter

Finlands Industriinvestering Ab är ett bolag som bedriver kapitalinvesteringsverksamhet och svarar för statens industripolitiska investeringar. Bolagets syfte är att främja särskilt finländska små och medelstora företags tillväxt och förnya den finländska industrin och näringsstrukturen. Verksamheten har dessutom som syfte att påskynda investeringar som hänför sig till ny teknik och investeringar som bidrar till övergången till en miljöskonsammare, hållbar näringsverksamhet i Finland, samt att utveckla riskkapitalmarknaden och avhjälpa brister i utbudet av finansiering för företag.

2 §

Bolagets uppgifter

I det syfte som anges i 1 § har bolaget i uppgift att

- 1) bevilja finansiering i form av eget och främmande kapital samt mezzaninfinansiering,
- 2) inrätta samt investera i fonder,
- 3) bevilja borgen till enskilda som investerar i kapitalfonder,
- 4) delta i Europeiska unionens finansieringsinstrument, och
- 5) köpa, sälja, äga och inneha aktier, bolagsandelar och motsvarande andelar samt värdepapper och fast egendom.

Utöver det som anges i 1 mom. har bolaget i uppgift att producera tjänster för Finlands Industriinvestering Ab. För tjänster som tillhandahålls Finlands Industriinvestering Ab tar bolaget ut det pris som betraktas som marknadsmässigt.

Betänkande EkUB 23/2024 rd

3 §

Bolagets ägarstyrning

Bolaget är helägt av Finlands Industriinvestering Ab och hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Finlands Industriinvestering Ab svarar för ägarstyrningen av bolaget och kan ge bolaget uppdrag som är förenliga med bolagets syfte.

Arbets- och näringsministeriet svarar för styrningen av bolaget i fråga om i 4 § 2—4 mom. och 5—7 § avsedda uppgifter som innebär utövning av offentlig makt och som hänför sig till beviljande av statligt stöd och tillsyn över stödet.

Arbets- och näringsministeriet kan ge bolaget uppdrag. Uppdragen kan gälla uppgifter som avses i 2 §, 4 § 2—4 mom. och 5—7 §.

Högst en tredjedel av bolagets styrelse får bestå av Finlands Industriinvestering Ab:s verkställande direktör, styrelseledamöter eller arbetstagare. Minst en tredjedel av bolagets styrelseledamöter ska vara tjänstemän.

4 §

Ekonomiska verksamhetsprinciper och beviljande av statligt stöd

Bolaget drivs utan vinstsyfte. Bolaget kan göra investeringar i eller bevilja finansiering till företag som bedöms ha förutsättningar att driva en lönsam affärsverksamhet.

Bolaget beviljar genom eget beslut i denna lag avsedd finansiering som inbegriper statligt stöd. Bolaget får, inom ramen för bestämmelserna och föreskrifterna om statligt stöd, i sin investeringsverksamhet och övriga finansieringsverksamhet ta större risker eller nöja sig med mindre avkastning än vad privata investerare är eller skulle vara beredda att godkänna i motsvarande situation. Bolaget kan bevilja statligt stöd både som enskilt stöd och genom en statlig stödordning som införts genom beslut av bolaget.

Arbets- och näringsministeriet kan efter förordande av statsrådets finanspolitiska ministerutskott på särskilda grunder besluta att ge bolaget också sådana enskilda industri- eller näringspolitiska uppdrag som gäller investeringar i form av eget eller främmande kapital som inbegriper statligt stöd, i syfte att trygga verksamhetsförutsättningarna för finländska företag.

Finansiering eller investeringar som avses i 2 och 3 mom. kan genomföras först efter att Europeiska kommissionen har godkänt det beslut om statligt stöd som gäller finansieringen eller investeringen, om Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd förutsätter detta.

5 §

Beslut om återkrav

Arbets- och näringsministeriet fattar beslut om avbrytande och återkrav avseende statligt stöd som beviljats av bolaget.

Bolaget ska göra en anmälan till arbets- och näringsministeriet för avbrytande och återkrav av ett stöd, om bolaget får kännedom om en grund för avbrytande eller återkrav. Bolaget och det bolag som förvaltar dess mottagarfond ska genom sin verksamhet bidra till verkställigheten av beslut om avbrytande av stöd och beslut om återkrav av stöd.

Betänkande EkUB 23/2024 rd

Beslut om avbrytande eller återkrav ska fattas om det statliga stöd som beviljats av bolaget inte har visats vara förenligt med den inre marknaden.

Om det statliga stöd som ingår i en investering gjord av bolaget grundar sig på något annat än kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (*gruppundantagsförordningen*) eller på ett enskilt stöd som godkänts av Europeiska kommissionen, ska beslut om avbrytande eller återkrav fattas om stödtagaren har förfarit på det sätt som beskrivs i 21 eller 22 § i statsunderstödslagen (688/2001).

6 §

Ändringssökande

Omprövning får begäras av ett beslut som arbets- och näringsministeriet fattat med stöd av denna lag. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

7 §

Återkrav och dröjsmålsränta

Om ett belopp som återkrävs inte betalas senast på den förfallodag som arbets- och näringsministeriet bestämt, ska det på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

~~8 §~~

~~*Ansvar*~~

~~Bolagets verkställande direktör, styrelseledamöter och personal omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de behandlar åtgärder som avses i 4 § 2—4 mom. samt 5—7 §. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).~~

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Genom denna lag upphävs

- 1) lagen om statens helägda aktiebolag Klimatfonden Ab (173/2023),
- 2) lagen om statens helägda aktiebolag Business Finland Venture Capital Ab (967/2013), och
- 3) 1 § 4 mom. i lagen om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland (1146/2017).

2.

Lag

om ändring av lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab (1352/1999) 1 och 2 §, 4 § 2 mom. samt 5 §, sådana de lyder, 1 och 2 § i lagarna 76/2007 och 1305/2013 samt 4 § 2 mom. och 5 § i lag 1305/2013, och
fogas till 3 § en ny rubrik, till 4 §, sådan den lyder i lag 1305/2013, en ny rubrik och till 6 § en ny rubrik som följer:

1 §

Bolagets syfte och uppgifter

Finlands Industriinvestering Ab är ett bolag som bedriver kapitalinvesteringsverksamhet och svarar för statens industripolitiska investeringar. Bolagets syfte är att främja särskilt finländska små och medelstora företags tillväxt och förnya den finländska industrin och näringsstrukturen. Verksamheten har dessutom som syfte att påskynda investeringar som hänför sig till ny teknik och investeringar som bidrar till övergången till en miljöskonsammare, hållbar näringsverksamhet i Finland, samt att utveckla riskkapitalmarknaden och avhjälpa brister i utbudet av finansiering för företag.

I det syfte som anges i 1 mom. har bolaget i uppgift att

- 1) bevilja finansiering i form av eget och främmande kapital samt mezzaninfinansiering,
- 2) inrätta samt investera i fonder,
- 3) delta i Europeiska unionens finansieringsinstrument,
- 4) köpa, sälja, äga och inneha aktier, bolagsandelar och motsvarande andelar samt värdepapper och fast egendom.

För att fullfölja sitt syfte kan bolaget äga andra statliga bolag med specialuppgifter som bedriver kapitalinvesteringsverksamhet. Bolaget svarar för ägarstyrningen av dessa bolag med undantag för bolagens investeringar som inbegriper statligt stöd, i fråga om vilka arbets- och näringsministeriet svarar för styrningen av de offentliga förvaltningsuppgifter som hänför sig till investeringarna.

Bolaget kan göra investeringar motsvarande de som avses i 1 mom. i utländska fonder och målföretag under förutsättning att deras verksamhet bidrar till en gynnsam ekonomisk utveckling i Finland.

Betänkande EkUB 23/2024 rd

2 §

Marknadsmässighet

Bolaget ska drivas marknadsmässig. Bolagets verksamhet ska vara företagsekonomiskt lönsam på lång sikt.

3 §

Ägare av aktiestocken

4 §

Administrativa bestämmelser

Bolaget ska på begäran ge arbets- och näringsministeriet de upplysningar som behövs för styrning av och tillsyn över bolagets eller koncernens verksamhet.

5 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om de principer som ska följas i bolagets verksamhet i fråga om

- 1) inriktningen av och målen för bolagets investeringsverksamhet samt hanteringen av investeringarna,
- 2) bolagets riskhantering, tillvägagångssätt och rapportering,
- 3) andra än i 1 och 2 punkten avsedda allmänna riktlinjer som hänför sig till bolagets verksamhet.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Betänkande EkUB 23/2024 rd

Helsingfors 10.12.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sakari Puisto saf
vice ordförande Ville Kaunisto saml
medlem Noora Fagerström saml
medlem Kaisa Garedeu saf
medlem Lotta Hamari sd
medlem Antti Kangas saf
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Oras Tynkkynen gröna
medlem Sinuhe Wallinheimo saml
medlem Juha Viitala sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Pauli Aalto-Setälä saml.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.